

תפ"ח 19668/11/15 - מדינת ישראל נגד בלאלabo גאנם

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כבוד השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן ו-מ' בר-עם

תפ"ח 15-11-19668 מדינת ישראל נ' בלאלabo גאנם

(עוצר)

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

המאשימה

בלאלabo גאנם (עוצר) על-ידי ב"כ עוז מוחמד מחמוד ועו"ד
טארק ברגות

נגד

הנאשם

הכרעת-דין

סגן הנשיא י' נועם:

האישום

1. לנאים מיחסו בכתב-האישום ביצוע של פיגוע טרור קטלני ביום 13.10.15 לפני נסעי אוטובוס בירושלים, שבמהלכו קופהו חיים של שלושה אנשים - אלון אנדרי גוברג ז"ל, ריצ'רד לייקין ז"ל וחביב חיים ז"ל, ונפצעו אחרים. בגין את הפיגוע ביצעו הנאים, על-פי הנטען, יחד עם חברו, בהא עליאן, שנרגג מירי כוחות הביטחון שהזעקו לזרעה. בגין המיעשים האמורים הואשם הנאים בכתב-האישום, כדלהלן: בשלוש עבירות רצח - לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין או החוק), שבע עבירות של ניסיון רצח - לפי סעיף 305(1) לחוק; בעבירה סיוע לאייב במלחמה - לפי סעיף 99 לחוק; וב Ubirat קשירת קשר לשיע לאייב במלחמה - לפי סעיף 92 בשילוב עם סעיף 99 לחוק.

2. להלן העובדות המียวחות לנאים בכתב-האישום. על-פי הנטען בכתב-האישום המתוקן (להלן - כתב-האישום) מאז חודש מרץ 2013 היה הנאים חבר בארגון החמאס - שהוכרז כארגון טרור על-פי החלטת הממשלה, והחל לפעול במסגרת ארגון ה"כטלה אל איסלאמייה", שהנו ארגון הסטודנטים של תנועת החמאס - אשר הוכרז כהתאגדות בלתי מותרת על-ידי שר הביטחון. הנאים תמן בארגון החמאס מאז הצטרפוו לארגוני ועד לביצוע פיגוע הטרור הקטלני הנדון בכתב-האישום.

הכנות לרצח נערכו על-ידי הנאים, על-פי הנטען, ביום 15.10.12. במועד זה הגיעו בהא לחנות שבה עבד

עמוד 1

© verdicts.co.il - זו כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין

הנאשם (להלן - הchnות), ומספר לנאמם כי ברשותו 20,000 ש"ח המועדים לרכישת אקדח, שבמוצאו הוא מעוניין לבצע פיגוע טרור נגד יהודים. הנואם אמר לבאה, כי אם יעלה בידו להשיג אקדח, יצטרך אליו לביצוע הפיגוע. השניים קשו קשר לבצע פיגוע טרור רצוני נגד יהודים, שבמהלכו ישמשו באקדח ובסכין. בשעות הלילה, רכש בהאה אקדח באבו-דים תמורת 20,000 ש"ח. למחרת, ביום 15.10.13 בסמוך לשעה 10:30, הגיע בהאה לחנות, ומשהבהה בסכין בעלת להב ארוך ומחדד, אמר לנואם כי הסcin מתאימה לביצוע הפיגוע המתוכנן ונטל אותה עמו. בהמשך, נפרדו השניים ונפגשו בחנות המשמשת כבית-דפוס, שם הציג בהאה לנואם את האקדח והדריכו כיצד להשתמש בו בעת הפיגוע. השניים יצאו מבית הדפוס, בדרךם לבצע את הפיגוע, כאשר הנואם מחזיק באקדח, ובאהא - בסcin. הם רכבו על קטנוע שהיה ברשותו של הנואם ונסעו לשכונת תלפיות מזרח בירושלים. בהגיעם לשכונה, צעדו רגלית לאזור ארמונו הנכיב וסיכמו ביניהם לרצוח נוסעים יהודים באוטובוס. הם המתינו בתחנת אוטובוס, כדי לעלות לאוטובוס ולבצע בו הרג המוני.

בכל הנוגע להוצאה לפועל של הפיגוע הרצוני, נטען בכתב-האישום, כי כאשר עבר במקום אוטובוס בקוו 78, עלו השניים לאוטובוס שהיה ריק מנוסעים מלבד הנהג. הם התישבו במרכז האוטובוס מוביל לשלים עברו הנסעה, תוך שהבטיחו לנאג כי ישלמו לו בהמשך; והמתינו להצטרף אליו נסעים נוספים, במטרה לרצוחם. במהלך הנסעה עלו לאוטובוס, במספר תחנות, שלושת המנוחים, ש' רעיתו של המנוח חביב חיים ז"ל, מ' ו', מ' ר', ר' מ', א' מ', ל' א' ונוסעים נוספים (להלן כולם - הנוסעים). משהಗע האוטובוס לצומת הרחובות עלי הגרדים וברזני, סימנו הנואם ובהאה זהה, במבטיהם, כי זו העת להוצאה תכניתם אל הפועל. בשלב זה שלפניהם נושא אקדח ופנה לחלקו האחורי של האוטובוס. הוא יראה לעבר הנוסעים מטווח קצר, לכיוון ראשם ופלג גופם העליון, בכונה לגרום למותם. במקביל, שלפניהם נושא אקדח ונהג לנוסעים שיישבו בקדמת האוטובוס והחל לדקוקו אותם, פעמים רבות, בכל חלק גוףם, ובעיקר בפלג גופם העליון כדי לגרום למותם. הנהג עצר את האוטובוס כדי לאפשר לנוסעים להימלט, אך הנואם ובהאה סגרו את הדלתות במטרה לגרום למותם של נסעים רבים, ככל הניתן. על-פי הנטען, הנואם יראה את כל התחמושת שהייתה ברשותו (14 כדורים) לעבר נסעים באוטובוס, ובהאהذكر נסעים רבים ככל שהסביר. במהלך האירוע, יראה הנואם, בין-האר, כדור בראשו של חביב חיים ז"ל, ששה כדורים בפלג גופו העליון של אלון גוברג ז"ל, כדור אחד בראשו של ריצ'רד לייקון ז"ל ושני כדורים בבטנה ובידה של ש', רעיתו של חביב חיים ז"ל. בהאהذكر במהלך האירוע, בין-האר, את אלון גוברג ז"ל בבטנו ארבע פעמים, את ריצ'רד לייקון ז"ל על-ידי בהאה - לאחר שהנאשם סיים לירות את כל ה כדורים ובחזה. עוד נטען, כי במהלך דקירתו של ריצ'רד לייקון ז"ל על-ידי בהאה - לאחר שהנאשם סיים לירות את כל ה כדורים שהיו ברשותו - נשבר להב הסcin ונותר נועץ בגופו של המנוח. בתגובה לכך, נטל בהאה את האקדח מידיו של הנואם ואחד מהשניים החל לחנק את ר' מ', במטרה לרצחו. בשלב זה הגיעו לזרה שוטרי סיור ושוטרי מג"ב. בהאה כיוון את האקדח לעבר השוטרים, ולאו הגיעו בירוי שגרם למותו של בהאה ולפצעתו של הנואם בחזהו.

כתוצאה מהיריו והדקירות, נגרמו לשלוות המנוחים פצעי ירי ופציעי דקירה רבים בראשיהם, בפלג גופם העליון ובאזורים פנימיים. לאלו גובברג ז"ל נגרמו פצעי ירי ודקירה רבים בפלג גופו העליון, והוא נהרג באותו מקום. לחביב חיים ז"ל נגרמו פצעיות ראש ופציעי דקירה רבים בפלג גופו העליון והוא נפטר למחരת בבית-החולמים. לריצ'רד ליין הוסבו פצעיות רבות בראש ובאזורים פנימיים, והוא נפטר מפצעיו לאחר שבועיים, ביום 27.10.15. באשר לפצעים: לש' רעיהו של המנוח לחביב חיים ז"ל, נגרמו פצעי ירי בבטן ובזרוע, והוא נזקקה לניתוח חירום. למ' ו' נגרמו פצעי דקירה רבים בפלג גופו העליון, ובכללם - קרע בריאה הימנית, ואף היא נזקקה לטיפול מציל חיים אגב ניתוח חירום. למ' ר' נגרמו פצעיה בגב וקרע בריאה הימנית, והוא נזקקה לטיפול הכלול, בין-השאר, החדרת נקץ לΡΙΑΗΑ ותפירת הפצעים. ליתר נסעי האוטובוס הוסבו פגיעות חרדה.

השתלשות ההליכים

3. בישיבת טיעון, שהתקיימה ביום 13.3.16, הודיע ב"כ המאשימה, עו"ד מוחמד מחמוד, כי הגיע להסדר טיעון עם ההגנה, לפיו הנאשם יודה בעבודות כתב-האישום וירושע, וויטל עליו עונש מווסכם של שלושה מאסרי עולם מצטברים בגין כל העבירות שיורשע בהן, זאת בנוסף לתנאי ולהזיב בפיקויים שבעניין שיעורם יהיה כל צד חופשי בטיעונו. הסניגור, עו"ד מוחמד מחמוד, הודיע כי הסדר הטיעון מקובל על הנאשם.

לאחר הוודעתו האמורה של הסניגור, התבקש הנאשם על-ידי בית-המשפט לעמד, ונשאל האם הוא מאשר את הودעת בא-כוו. הנאשם סירב לעמוד על רגליו, ועמד במריו גם לאחר בקשות חוזרות ונשנות. לאחר הפסקה בדיון, שהוכרצה לביקורת הסניגור, הודיע הלה כי ניסה להבהיר לנאים מדוע לעמוד בעת מסירת דבריו בבית-המשפט, ואת משמעות התנהלותו, אך למרות זאת הנאשם "דבק בצדע שלו" (כלשון הסניגור). ב"כ המאשימה סבר, כי ככל שהיא מתקוויה להזדמנות לעבודות כתב-האישום, גם אם ימשיך בסירובו לעמוד בעת השמעת דבריו, ניתן לקיים את הסדר הטיעון. סברנו אחרת, וניתנה על-ידיינו ההחלטה שלhalbן: "לצורך אישורו של הסדר טיעון, על בית-המשפט לקבל את אישורו של הנאשם להסדר, ולאחר מכן אף לשמעו מפני את הוודעתו בעבודות כתב-האישום. הנאשם מסרב לעמוד ולומר את הדברים; ובנסיבות אלו לא נתקבל היום את עמדתו של הנאשם בעניין ההסדר והן בדבר העונש מווסכם. לפיקך, בשלב זה, מבחינת בית-המשפט, אין הסדר בין הצדדים. על מועד הדיון הבא תישלח לצדים החלטה נפרדת". בהמשך, ניתנה החלטה בדבר זימון הצדדים לישיבת טיעון ולדין לפי סעיף 144 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - חוק סדר הדין הפלילי) ליום 21.3.16.

4. בישיבה שהתקיימה ביום 21.3.16 הציגו הצדדים לייצוג הנאשם, בנוסף לעו"ד מוחמד מחמוד, סניגור שני - עו"ד

טארק ברגות. עו"ד מוחמד הודיע, בمعנה לשאלת בית-המשפט, כי הנאשם ממשיך בסירובו לעמוד בעת השמעת דבריו בבית-המשפט. בתגובה לפניה ישירה של בית-המשפט לנאים - עת הובהר לו כי עליו לזכור לצורך קבלת תגבורתו לדברי הסניגור - אמר הנאשם: "לא רוצה", ודבק בסירובו. עו"ד מוחמד מוחמד הציע, כי הנאשם יאשר את הסדר הטיעון בישיבה; ולחופין - ככל שהצעתו לא מתקבל על-ידי בית-המשפט - כי תינתן הכרעת-דין לאחר הגשת כל חומר החקירה בבית-המשפט, תוך יותר מצד עדי התביעה והשמעת עדים מטעם ההגנה. לנוכח ההתנהלות האמורה של הנאשם, ניתנה החלטה כדלהלן: "הואיל והנאם מסרב לעמוד לצורך השמעת דבריו בבית-המשפט, ובכלל זה לשם קבלת תגבורתו לדברי בא-כחו, יתנהל הדיון מול הסניגורים בלבד. הדיון מתרגם לנאים במלואו. ככל שהנאם יבקש להגיב לדברי בא-כחו, הוא יוכל לעמוד ולומר את דבריו, באישור בית-המשפט".

באוטו דין צינה באט-כח המאשימה, עו"ד ענת גרינבאים, כי הבינה מהסניגורים שהנאם מעוניין לאשר את הסדר הטיעון ולהודיעו בעבודות כתב-האישום, כאשר ימסור דבריו בישיבה בלבד. ב"כ המאשימה טענה, כי למרות שראוי שהנאם יקום באמרו את הדברים, הוא יכול לעשות זאת גם בישיבה; וככל שבית-המשפט יסביר אחרת, ניתן להוכיח את אשמו של הנאשם באמצעות הגשת תיק החקירה, כתחליף לשמייעת עדויות, כהצעתם החלופית של הסניגורים. משבהרכנו בהחלטה נוספת, כי החלטתנו הקודמת עומדת בעינה, הודיעו בא-כח הצדדים - בהמשך להצעתם החלופית האמורה של הסניגורים - כי הגיעו להסכמה דיונית לפיה הכרעת-הדין ניתנת על-יסוד הראיות שנאספו בתיק החקירה המשטרתי, שתוגשנה בהסכם בכתב סיכומיים בכתב. בהתאם, ניתנה החלטה בדבר הגשת תיק מוצגים וסיכוםים בכתב.

טיעוני הצדדים בסיכוןיהם

5. בהתאם להחלטה מיום 21.3.16 ולהסכמה הדיונית בין הצדדים, הגיעו המאשימה תיק מוצגים, הכולל 86 הודעות של עדים, מסמכים וצלומים, וכן סיכומיים תמציתיים בכתב. התביעה טענה בסיכוןיהם, כי הנאשם הודה באמצעות בא-כחו בעבודות כתב-האישום בדיון מיום 16.3.16 (אגב הפניה לעמוד 10 שורות 9-6); והוסיפה ציננה, כי לפי סעיף 152(א) לחוק סדר הדין הפלילי, ניתן לקבל תגבות הנאשם לאישום באמצעות בא-כחו. בהקשר זה יעריו יודגש, כי עיון בפרוטוקול (בקטע שאליו הפantha המאשימה בסיכוןיהם), אשר משקף את הדיון, מעלה שהסניגור לא מסר הודהה בעבודות כתב-האישום; שכן למנ הרגע שבו סירב הנאשם לקום ולאשר את הودעת הסניגור על הסדר הטיעון, לא היה שלב כלשהו שבו הודיעו הסניגור כי הנאשם מודה בעבודות כתב-האישום. מכל מקום, גרסה המאשימה בסיכוןיהם, כי עבודות כתב-האישום הוכחו באסופת הראיות שהוגשו בהסכם הסניגוריה, וכי כפועל יצא - אף הוכחו יסודותיהן של כל העבירות שייחסו לנאים.

ב"כ הנאשם, עו"ד מוחמד מחמוד, טען בסיכון הקרים בכתב, כי "בית-המשפט סירב לקבל הסדר טיעון שאלוי הגיעו מצדדים"; כי על-רכע זה הסכמה ההגנה, על-דעת הנאשם, "להגשת כל חומר הראיות בתיק, לאור מהות חומר הראיות הקיים". יעיר, כי הסניגור לא טען שהנ帀ה הודה בבית המשפט בעבודות כתב-האישום, אלא אף כי בית-המשפט "סירב לקבל הסדר טיעון". באשר לחומר הראיות שהוגש לבית-המשפט, טען הסניגור כי "לפי חומר הראיות בתיק, [הנ帀ה] הודה במעשים שבוצעו באוטובוס יחד עם אחר"; כי בהודעותיו "פירט [הנ帀ה] את אשר התרחש ולהודיעות אלו הוא מפנה"; וכי "ההודעות מפורטות ויש בהן כדי להוות סיכום טענות מצדיו לצורך הליך זה".

בצד זאת טען הסניגור, כי אין בחומר הראיות תשתיית ראייתית כלשהי לביסוס עבירות של סיוע לאויב במלחמה וקשר קשור לסיוע לאויב במלחמה, וביקש מבית-המשפט לזכות הנאשם משתי עבירות אלה. המאשימה לא בקשה להגב בסיכון תגובה, וממילא לא הגיבה, לטענת הסניגור, לפיה לא הוכחו יסודותיהן של שתי העבירות האמורות.

ההכרעה העובדתית

לאחר עיון בראיות שהוגשו, הגיעו לכל מסקנה, כי הוכחו - מעבר לכך סביר - כל העבודות הנטענות בכתב-האישום.

עובדות כתב-האישום הוכחו בראש ובראשונה בהודאותו של הנאשם בחקירה, שתועדו בזיכרונות דברים של חוקרי השב"כ מיום 14.10.15 (ת/4 ו-ת/5), וכן באמרות מפורטות בכתב שנגבו על-ידי המשטרה בבית-החולים ביום 14.10.15 (ת/1) ותרגומה ת/2) ובתחנת המשטרה ביום 25.10.15 (ת/3). באמרותו בחקירה מסר הנאשם גרסה מפורטת הן בנוגע קשרית הקשר עם בהאה לביצוע הפיגוע הרצחני, תכנונו וה策טיידות באקדח ובסכין; והן בדבר הוצאתו אל הפועל על כל שלביו - כמפורט בכתב-האישום. הנאשם אף הודה במהלך חקירתו, כי מאז שנת 2013 היה חבר בארגון החמאס.

ביצוע הפיגוע עצמו, המפורט בכתב-האישום, הוכח גם בהודעותיהם של נהג האוטובוס, ושל נוסעים, ובכללם - הנוסעים שנפצעו, אשר תיארו את החוויה הרצנית הטראומטית. הנהג גולל בהודעותה בהרחבה את השתלשלות האירועים מאז עלייתם של הנאשם ובהאה לאוטובוס ועד לביצוע הירוי והדקירות (ת/6). שי רע"יתו של המנוח חביב חיים ז"ל, תיארה בהודעתה את האירוע הרצחני לפרטיו, ובכלל זה - הן הפגיעה הקטלנית בבעלה, שנורה בראשו ונדרך מספר פעמים בפלג גופו העליון; הן פגיעות ירי ודקירה בגין שישב מאחוריה; והן הפגיעה שנגרמו לה - פגיעות ירי בבטן ובזרע (ת/16). הנוסעת מ' ר', אשר נפצעה באירוע, ציינה כי ראתה תחילת המפגע האחד יורה לעבר הנוסעים, כי

במהלך הבדיקה גם שני כshaוא אוחז בידו סכין וצועק "אללה أكبر", וכי בשעה שניסתה לרוֹץ לעבר הדלת נדקרה מאחור בגבה - דקירה שחדרה ליראה (ת/12). הנוסעת מ' ו', אשר נפצעה אף היא, מסרה בהודעתה, כי הבדיקה בשני המפגעים בעת עלייתם לאוטובוס, וכי הלו עוררו את חסדה. לדבריה, בעת שחלף על-פנייה אחד מהם, הוא החל לדקוך אותה בפלג גופה העליון מספר פעמים, ובמהלך שמעה וריאות וצעקות "אללה أكبر". נגרמו לה פצעי דקירה רבים וכן קרע ביראה (ת/13). הנוסע ר' מ', תיאר בשתי ה Hodouteshowן כיצד אחד מהmpegעים ניסה לחנוק אותו בידיו, עד לשלב שבו הצליח להשתחרר מ אחיזתו ולהימלט מהאוטובוס (ת/7 ו-ת/9). הנוסעת א' מ', שלמרבה המזל לא נפגעה, מסרה אף היא בהודעתה תיאור של הפיגוע, ופירטה כיצד בוצע הירי לעבר הנוסעים (ת/8). הנוסעת ל' א', אשר אף היא למרבה המזל לא נפגעה פיזית, תיארה בהודעתה את שהתרחש בפיגוע, ובין-השאר כיצד ראתה את אחד משני המפגעים נועץ סכין פעם אחר פעם באדם שכוב על רצפת האוטובוס (ת/9).

בנוסף, נתפס הנאשם באוטובוס לאחר שהוא ובהוא נורו על-ידי שוטרים שהזעקו למקום; זאת כפי שעולה מה Hodouteshowן שבנבו מעשרה שוטרים, אודות ההשתלטות על הנאשם (ת/17 - ת/28), ומצלומים של הנאשם ושל בהוא על רצפת האוטובוס, לאחר שנורו (ת/29 - ת/37). מחומר הראיות אף עולה, כי בזירה נתפסו האקדח והסכין שבאמצעותם בוצע הפיגוע הקטלני (מוזגים שהועברו לבדיקות כמפורט במסמכים ת/64 - ת/71); וכי באזרור ארמן הנציג נמצא הקטנו של הנאשם, שבאמצעותו הגיע לשכונה לקרה ביצוע הפיגוע (מוזגים ת/74 ו-ת/75 ותצלומים ת/76 - ת/81).

התוצאות הקטלניות הוכחו בבדיקות הפטירה ובמסמכים הנלוים בעניין שלושת המנוחים (ת/82 - ת/86) והפצעות שנגרמו לשלווש מנוסעות האוטובוס - ש', מ' ו-מ' ר', הוכחו בהודעתה במשטרה (ת/16, ת/13 ו-ת/12).

מכלול הראיות האמורות, שלא היו שונות בחלוקת בסיכון ההגנה, מבסס את כל עובדות כתוב-האישום, בעניין תכנון הפיגוע הרצוני, הוצאתו אל הפועל ותוצאותיו הקשות.

uberot.hraatch

8. עבירת הרצח, לפי סעיף 300 לחוק העונשין, כוללת ארבע חלופות; וזה הרלבנטית לעניינו היא החלופה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק, הקובעת, כי ה"גורם בכוונה תחילה למוות של אדם" - "יאשם ברצח ודינו - מסר עולם ועונש זה בלבד". היסוד העובדתי של העבירה הוא גרימת מוות של אדם. היסוד הנפשי של העבירה הוא יסוד נפשי מיוחד של כוונה תחילה, שהוגדר בסעיף 301(א) לחוק העונשין כדלהלן: "לענין סעיף 300, יראו ממית אדם כמו

שהמית בכוונה תחילת אם החליט להמיתו, והמיתו בدم קר, בלי שקדמה התגורות בתוכף למעשה, בנסיבות שבהן יכול לחשב ולהבין את תוכאות מעשיו, ולאחר שהכין עצמו להמית אותו או שהcin מכשיר שבו המית אותו". היסוד הנפשי האמור כולל שלושה תנאים סטטוטוריים מצטברים: האחד - החלטה להמית; השני - הכנה - הכנה עצמאית או הכנת מכשיר לצורך ההמתה; והשלישי - היעדר התגורות (היעדר קינטור) בתוכף למעשה (ע"פ 2760/14 עדן אוחזין נ' מדינת ישראל, בפסקה 59 (7.10.2015); וע"פ 1474/14 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 64 (15.12.2015)).

במקרה דנן הוכחו, כאמור, כל עובדות כתב-האישום. מכלול העובדות והנסיבות שהוכחו, מוביל למסקנה ברורה וחד-משמעות, לפיה התקיימו בעניינו של הנאשם כל יסודות עבירות הרצח, מלבד אחד שלושת המנוונים. הנאשם גרם למותם של השלושה בכוונה תחילת; שכן הוא החליט לקטול את חייהם, והmittם בדם קר בהיעדר התגורות בתוכף למשעים, לאחר שהצטייד מראש, יחד עם בהאה, בכלי הרצח - אקדח וסכין.

אשר-על-כן, יש להרשיע את הנאשם בשלוש עבירות רצח - לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

הADB: העבירות של ניסיון רצח

9. העבירה של ניסיון לרצח, לפי סעיף 301(1) לחוק העונשין, קובעת כי מי ש"מנסה שלא כדי לגרום למותו של אדם", "דין מאסר עשרים שנים". מדובר בעבירה מיוחדת, בהיותה עבירה ניסיון עצמאית (ע"פ 1474/14 בעניין פלוני, לעיל, בפסקה 58; וע"פ 6468/13 צרפתי נ' מדינת ישראל (3.5.2015)), אשר חלות עליה הוראות החלק הכללי של חוק העונשין, ובכללן הוראות סעיף 25 לחוק המגדיר את הניסיון כדלהלן: "אדם מנסה לעבור עבירה אם, במטרה לביצעה, עשה מעשה שאין בו הכנה בלבד וUBEIRAH לא הושלמה". היסוד העובדתי בעבירות ניסיון לרצח מתגבש כאשר המעשה יצא מגדר שלב ההכנה, ומהווה חוליה בשרשראת מעשים שנועדו להביא בסופו של דבר לביצוע העבירה המושלמת - עבירת הרצח בכוונה תחילת. היסוד הנפשי בעבירת הניסיון לרצח מבוסס על שני אדנים: ראשית, יש להוכיח כי הנאשם ניסה לעבור את העבירה "במטרה לביצעה" כאמור בסעיף 25 לחוק העונשין; ובנוסף, יש להוכיח את קיומו של היסוד הנפשי לעבירה המושלמת, קרי - עבירת הרצח (ע"פ 297/11 סעד נ' מדינת ישראל (22.7.2013), בפסקה 43). במסגרת היסוד הנפשי בעבירות ניסיון לרצח, יש להוכיח כי התקיימו שלושת הרכיבים של היסוד הנפשי בעבירת הרצח, דהיינו - החלטה להמית, הכנה והיעדר קינטור (ע"פ 1474/14 בעניין פלוני, לעיל, בפסקאות 61-68).

בעניינו, משנקבע לעיל, בדיון בעבירת הרצח, כי התקיימו כל יסודות עבירת הרצח, לגבי גרים מותם של שלושת המנוונים בפגיעה הרצחני, הרי שמלילא אף הוכחו כל יסודותיה של עבירת הניסיון לרצח, שבה הנאשם הוכח

לגביו יתר השוהים באוטובוס, הן אלו שנפצעו והן אלו שלא נפצעו, למצער שבעה במנין - הנהג וששה הנוסעים ששמותיהם צינו בכתב-האישום ואשר הודיעו להם נסקרו לעיל; שכן הנאשם ובהאה החלו לבצע את תכנונם לקטול את חייהם של כל מי שנמצא בתוך האוטובוס.

לפיכך, יש להרשיע את הנאשם גם בשבע עבירות ניסיון רצח - לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין.

העבירות של סיווע לאויב במלחמה ושל קשרת קשור לסיווע לאויב במלחמה

10. סעיף 99 לחוק העונשין - שכותרתו - "סיווע לאויב במלחמה" - מורה כדלהלן: "מי שעשה בכונה לסייע לאויב במלחמהתו נגד ישראל, מעשה שיש בו כדי לסייע לכך, דינו - מיתה או מאסר עולם". סעיף 92 לחוק מורה, כי "קשר או ניסיון לעبور עבירה לפי פרק זה, דינם כדין מעשה העבירה". שני הסעיפים מופיעים בפרק ז' לחוק העונשין, העוסק בביטחון המדינה, יחסן חז' וסודות רשמיים. השוואת הקשר והניסיון לביצוע העבירה המושלמת, מבטאת את הרוך המוגן המוגבר העומד בסיסו ביצוע העבירות. על יסודות העבירות האמורות עמדתי בעבר בעניין אחר (תפ"ח 32418-03-11-32418 ג'יהאד עטון נ' מדינת ישראל (24.5.12)), ואפנה לעיקר הדברים.

העבירה לפי סעיף 99 לחוק הינה עבירה התנהגותית, המזכיבה את מטרת מבצעה כיסוד מרכזי בין יסודותיה (ע"פ 172/88 ועננו נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(3) 290, 265). היסוד העובדתי של העבירה כולל רכיב התנהגותי של עשיית מעשה, ורכיב נסיבתי לפיו יש במעשה כדי לסייע לאויב במלחמהתו נגד ישראל. המונח "אויב" מוגדר בסעיף 21 לחוק כ"מי שהוא צד לוחם או מקיים מצב מלחמה נגד ישראל או מכיריז על עצמו כאחד מלה, בין שהוכזהה מלחמה, ובין שלא הוכזהה, בין שיש פעולות איבה צבאיות ובין שאין וכן ארגון מחבלים". היסוד הנפשי של העבירה כולל מודעות לטיב המעשה ולקיים הנסיבות האמורות, בין ידיעה ממשית ובין ידיעה מתוך עצמת עינים (כאמור בסעיף 20 לחוק העונשין), וכן רכיב של "כוונה" מיוחדת. הויל והמונה "כוונה" בהגדרת העבירה דן אינו מתייחס לתוצאות המעשה הנמנית עם פרטי העבירה, יש לפרש המונח - כאמור בסעיף 90א(2) לחוק - "כמণע שמתוכו נעשה המעשה או כמטרה להשיג יעד כפי שנקבע בעבירה". על-כן, היסוד הנפשי בעבירה הנדונה כולל מניע או מטרה לסייע לאויב במלחמהתו נגד ישראל. בהקשר האחרון יזכיר, כי כדי לעמוד על כוונת המבצע והמטרה שהציב, ניתן להסתיע בהלכת הצפויות (ע"פ 11328/03 מדינת ישראל נ' עותמאן כיאניה, בפסקה 8 לפסק-דין של כב' השופט לוי (8.9.02)), אשר לפיה מודעות לקיומה של הסתירות קרובה לוודאי כי יש במעשה כדי לסייע לאויב במלחמהתו בישראל, שוקלה כרצון ממשי להשיג מטרה זו.

11. בשאלת מה קשת המעשים הבאים בגדרו של סיווע לאויב במלחמה, נחלקו הדעות בבית-המשפט העליון

בפסק הדין בע"פ 30/1328 בعنيין כיאניה (לעיל). באotta פרשה נדונה השאלה, האם מעשי של הנאשם - בגדלים נערנה בחזיב לפניהם של פעילים חמים להחדיר רעל למשקאות המוגשים במסעדה שבה עבד -עוילים כדי קשרת קשור לשיער לאויב במלחמה.

כב' השופט לוי סבר, כי יש לתהום את המעשים שיבאו בגדלו של סעיף 99 לחוק על-ракע תכליתו החוקיקתית, ובהקשר זה הפנה למקורו של הסעיף, שהוא סעיף 10 לחוק לתיקון דין עונשין (ביטחון המדינה), תש"ז-1957. סעיף זה, על-פי דבריו ההסביר להצעת החוק (ה"ח 275, כ"ה תשרי תש"ז, 30.9.1956, עמ' 7) נועד למנוע מעשים שמתארם לפגוע "בעצם קיומה של המדינה או בכוח עמידתה בשעת מלחמה", ובכלל אלו - מעשים המכונים לשיללת ריבונותה של המדינה, או לפגיעה בשלמותה הטריטוריאלית; גרם למלחמה נגד ישראל; סיוע לאויב במידעות או בשירותים אחרים בכונה לעזר לו במלחמה; שירות בכוחות המזוינים של האויב; סיוע בידי חילו אויב להימלט משבי ישראל; או תעמולת תבוסתנית. לפיכך, ציין כב' השופט לוי, כי "מطبع הדברים לא כל פעולה עונית היא בבחינת מעשה אשר נועד לתקיע את ריבונות המדינה או לפגוע בעצם קיומה. כך לדוגמא, עבירות של יידי אבני עבר כל רכב הנעים בנטייב תחבורה, חרב הסכנה הרבה הנש��ת מהן לפרט, בהיבט הכללי אין לומר כי נש��ת מהן סכנה למדינה, ועל-כן הן אינן מהוות 'סיוע לאויב'". עם זאת, הוסיף ציין, כי "לא רק פעולות הכרוכות במרחץ דמים נכנסות לגדלו של סעיף 99, והסיווע לאויב יכול להתבטא גם במעשים שעלה-פני הדברים נעדרת מהם אלימות כלל, כמו מסירת מידע בכונה שתגיעה לאויב, או ביודען שהוא עשוי להגיע לידי האויב", כאשר "מטרת מסירתה של ידיעה מסווג זה היא להכשיר את הקראע ולהקל על האויב במלחמה בישראל". בבואה להגדיר את המכנה המשותף של המעשים שיוכנסו לגדלו של סעיף 99 לחוק, גרס כב' השופט לוי, כי "לרוב יהיו אלה מעשים שהומרתם מופlagת, ואשר לא נועדו כדי לגרום לפגיעה או נזק נקודתיים, אלא נועדת להם מרעה רחבה וכוללת יותר - להביא לערעור עצם קיומה של מדינת ישראל כמדינה ריבונית" (פסקה 9 לפסק-דין). פרשנות זו נסמכתה על תכליית החוקיקה, כאמור, וכן לנוכח סביבתו הנורומטיבית של סעיף 99, שהוא אחד מבין שלושת הסעיפים שלצדם קבע החוקיק עונש מויתה או מאסר עולם, באופן המעיד על חמורת העבירות. לגוף של עניין מצא כב' השופט לוי כי מעשי של הנאשם באותו הילך, על-ракע המצב הביטחוני השורר בישראל למין הקמתה,עוילים כדי קשרת קשור לשיער לאויב במלחמה. בהקשר האחרון ציין, כי "פיגועי הדמים רבים הפכו בידי אויביה של המדינה, מבית ומחוץ, לאמצעי העיקרי אשר נועד על-פי הצהרותם של אלה העושים בו שימוש, לפגוע ביכולת העמידה של אזרחיה, למווט את כלכלתה ולפגוע ביכולתה לעמוד על נפשה ולהבטיח קיומה כמדינה ריבונית"; וכי היה ברור לנאים באותו הילך, כפי שבורר לכל בר-דעת, "כי במעשהיו הוא מסיע בידי הגורעים שבאויביה של המדינה", ו"שהייתה לו כוונה לשיער לאויב" (לעיל).

כב' הנשיא ברק הסכים לתוכאת פסק-דין של כב' השופט לוי, בדבר הרשות הנאים באותו הילך, אך סבר כי יש ליתן פרשנות רחבה יותר לקשת המעשים הבאים בגדלו של סעיף 99 לחוק העונשין, מעבר לזה שהותוותה בפסק-דין

של כב' השופט לוי. לשיטתו, קו המתאר המגדיר "סיווע לאויב", אינו בחומרת המעשה אלא בהשתלבותם של אויבי ישראל, וככלשונו: "מהי, אפוא, אותה התנהגות המסיעת לאויב? לדעתי, זו אותה התנהגות המשתלבת באופן מוחשי וكونקרטי בפעולותו של האויב, באופן שמצועה מהויה, מבחינת סוג הפעולות ותוצאתה, ידו הארוכה של האויב". בכל הנוגע לנאים באותו הילך, קבע כב' הנשיא ברק, כי "יש בהם כדי לסייע לאויב, שכן הם משתלבים בפיגועי הטרור שארגוני המחלבלים מבצעים בישראל. ביצוע פיגועים בקרב אוכלוסייה אזרחית הנהו כלי מרכזי בידי ארגוני המחלבלים. מעשיו של עותמאן הם במסגרת זו, ויש בהם אפוא כדי לסייע לארגוני המחלבלים במלחמותם בישראל. הנה כי כן, עותמאן ביצע במעשיו השתלבות בפיגועי הטרור שארגוני המחלבלים מבצעים בישראל (היסוד העובדתי), והוא עשה כן מתוך מניע או מטרה לסייע להם. בכך עבר עבירה לפי סעיף 99 לחוק העונשין" (פסקה 3 לפסק-דין).

כב' השופט ג'ובראן, הסכים לתוצאות פסק-דין.

בקשה לדין נוספת בעניין זה - נדחתה על-ידי כב' המשנה לנשיא מ' חישן (דנ"פ 9517/05 עותמאן כיאניה נ' מדינת ישראל (11.12.05)), בין-השאר מן הטעם שכב' הנשיא ברק וכב' השופט לוי הגיעו לתוצאה זהה, גם אם בנתיב פרשנות שונה, ולענין ההחלטה בין הדריכים - לא נמצאה הצדקה לדין נוסף: "הן השופט לוי והן הנשיא ברק הבahirו הבהיר היטב כי תכילתיה של העבירה היא למנוע מעשים שנועדו לסייע לאויב ישראל במלחמותם במדינה, וכי קשת ההתנהגויות המגבשת סיווע לאויב כוללת פגיעה ישירה בביטחון המדינה והציבור, ואינה כוללת מעשים שנועדו לתקלתית אחרת... העותר צירף עצמו לאויב ישראל המבוקשים לפגוע במדינה ובתושביה, וביקש לרצוח בני אדם מתוך תמיינותם במטרותיהם של אותם אויבים. משבחר בדרך זו, לא יכול עוד לטעון כי לא ביקש לסייע לאויב המדינה".

12. לסוגיות קשת המעשים הבאים בגדרו של סיווע לאויב במלחמה, נדרש בית-המשפט העליון בע"פ 6467/12 גיהאד עטן נ' מדינת ישראל (30.7.13), בערעור על הכרעת-הדין וגור-הדין בתיק פ"ח 11-03-32418 (שאזכור לעיל). באותו עניין ביצع המערער פעולות עbor ארגן החמאס, ובכללן - העברת כספים; והירושע, בין-השאר, בעבירות קשירת קשר לסייע לאויב במלחמה - לפי סעיפים 99 ו-92 לחוק העונשין. בית-המשפט העליון דחה את הערעור, הן על הרשות והן על חומרת העונש. בפסק-דיןו של כב' השופט שוהם, נסקרה פסיקתו הקודמת של בית-המשפט העליון בעניין כיאניה (לעיל), ונקבע כי "אין צורך להזכיר במסגרת פסק-דיןנו זה בין הגישות השונות העולות מענין **כיאניה**, שכן המערער פעל בשילוחתו של ארגן החמאס, שהוא ארגן טרור העונה על הגדרת '**אויב**'. לפסק-דין הctrspo כב' המשנה לנשיא (כתארה אז) מ' נאור (הנשיא דהיום), וכב' השופט זילברטל.

13. בעניינו, השתכללו במעשו של הנאשם יסודות העבירה של סיוע לאויב במלחמה ביצוע פיגוע הטרור. כאמור, היסוד העובדתי של העבירה של סיוע לאויב במלחמה, כולל רכיב התנהוגתי של עשיית מעשה, ורכיב נסיבתי לפיו יש במעשה כדי לסייע לאויב במלחמה נגד ישראל. מעשו של הנאשם נכללים בבקשת המעשים הבאים בגדרו של סיוע לאויב במלחמה; זאת הויאל ומדובר בפגיעה טרור רצחני, המוני ואכזרי, של מרחץ דמים בקרבת נוסעים תמיימים באוטובוס, מתוך כוונה לקטול את חי' כל הנוסעים, אחד אחר השני, ביריות ובדיקות סכין. מעשים אלו באים בגדרו של סעיף 99 לחוק, ובפרט כאשר בוצעו על-ידי חבר בארגון חמאס, שהוא ארגון טרור העונה על הגדרת "אויב". המעשים אף באים בגדרו של הסעיף האמור, על-פי הפסיקה, נוכחות מהותם וטיבם; זאת הן על-פי גישת כב' השופט לוי - שכן פיגוע דמים רב נפגעים ואכזרי כמו הנדון נועד לעקע את ריבונותה של המדינה ולפגוע ביכולת העמידה של אזרחיה; והן על-פי גישת כב' הנשיא ברק, הייתה שבנסיבות האמורים השתלב הנאשם בפגיעה הטרור שארגוני הטרור מבצעים בישראל, ובכך יש בהם כדי לסייע לארגוני אלו. בעניינו הוכח גם היסוד הנפשי, של מודעות לטיב המעשים ולקיום הנסיבות האמורויות, שכן היה ברור לנายนם, כפי שברור לכל בר-דעת, כי במעשה הוא מסייע לאויבי המדינה, וניכר שהוא פעל מתוך מניע או מטרה לסייע להם במלחמותם נגד ישראל.

אשר-על-כן, הוכחו יסודות העבירה של סיוע לאויב במלחמה ביצוע פיגוע הטרור; וממילא אף הוכחו יסודותיה של העבירה של קשרת קשור לסייע לאויב במלחמה, בכל הנוגע לקשר שركם הנאשם עם בהאה לתוכלית האמורה.

התוצאה

14. אשר על כל האמור לעיל, הוכחה אשמו של הנאשם, מעבר לכל ספק סביר, בעבירות שייחסו לו בכתב-האישום, ויש להרשיעו כדלהלן: בשלוש עבירות רצח - לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, בשבע עבירות של ניסיון רצח - לפי סעיף 305(1) לחוק; בעבירות סיוע לאויב במלחמה - לפי סעיף 99 לחוק; ובUBEIRAT קשרת קשור לסייע לאויב במלחמה - לפי סעיף 92 בשילוב סעיף 99 לחוק.

יורם נעם, סגן נשיא

השופט ר' פרידמן-פלדמן:

אני מסכימה.

**רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת**

השופט מ' בר-עם:

אני מסכימים.

משה בר-עם, שופט

וחולט, כאמור, להרשיע את הנאשם בשלוש עבירות רצח - לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, שבעו
UBEIROT SH'L NISIIN RACH - לפי סעיף 305(1) לחוק; בעבירה סיווע לאויב במלחמה - לפי סעיף 99 לחוק; ובUBEIRAT KSHIRAT
KSHIR L'SI尤U LAOIV BAMILHAMAH - לפי סעיף 92 בשילוב סעיף 99 לחוק.

ניתנה היום, ז' סיון תשע"ז, 13.6.16, בנסיבות ב"כ המאשימה, הסגנור, הנאשם ומתרגם לשפה הערבית.

משה בר-עם, שופט

**רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת**

יורם נעם, סגן נשיא